

RS § 179 Island Games 2031

Ärendenummer: RS 2025/574

Paragraf föregående instans: KFB § 13

Regionstyrelsens beslut

- Ärendet hanteras vidare i budgetberedningen och föreslaget äskande hanteras tillsammans med övriga nämnders äskanden.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Island Games startade år 1985 på Isle of Man som en del av deras satsning ”Year of Sport”. Gotland deltog i de första spelen och blev formellt medlem i International Island Games Association (IIGA) vid dess bildande på Guernsey 1987. Gotland har arrangerat spelen två gånger, 1999 och 2017. Sedan dess har IIGA förändrat ansökningsproceduren för värdskapet, vilket nu innebär en dialogprocess med intresserade öar för att fastställa en turordning.

I januari 2020 beslutade RF-SISU Gotland att anmäla intresse för att arrangera spelen 2029 eller 2031. Efter möten med IIGA visade det sig att Gotland sannolikt skulle få en dialog inför spelen 2033, då Isle of Man och Färöarna förordats för 2029 respektive 2031. Men i december 2023 avsåg sig Ynys Môn värdskapet för 2027, vilket ledde till att Färöarna tog över spelen för det året. Detta öppnade möjligheter för Gotland att ansöka om 2031 och på IIGA:s årsmöte på Orkneyöarna i juli 2024 blev Gotland utsett till "preferred bidder". Detta innebär att om Gotland kan presentera en genomförbar budget och plan, blir spelen tilldelade ön.

Nästa spel arrangeras 2025 på Orkney, 2027 på Färöarna och 2029 på Isle of Man. Vid senaste spelen på Gotland 2017 deltog 2 349 tävlande, vilket resulterade i 33 192 internationella gästnätter och ekonomiska effekter på över 33 miljoner kronor. Evenemanget engagerade 1 379 volontärer.

För att formellt ansöka om spelen 2031 måste Gotland lämna in en ansökan senast sommaren 2025 och ett avtal skrivas 2026. En förstudie har redan genomförts och Region Gotland har bekräftat sitt ekonomiska stöd i en avsiktsförklaring.

RF-SISU Gotland har beslutat att följande idrotter ska ingå i Island Games 2031: badminton, basket, bordtennis, bågskytte, cykel, fotboll, friidrott, golf, gymnastik, judo, simning, skyttesport, tennis och volleyboll.

Ekonomi och finansiering

Vid spelen 2017 bidrog Region Gotland med sex miljoner kronor i förlustgaranti och 500 000 kronor i hyresbefrielse. Inför spelen 2031 behövs ett

verksamhetsstöd på totalt 13,4 miljoner kronor under åren 2026 till 2031, fördelat enligt följande:

- 2026 – 700 000 kr
- 2027 – 900 000 kr
- 2028 – 1 400 000 kr
- 2029 – 1 800 000 kr
- 2030 – 3 300 000 kr
- 2031 – 5 300 000 kr

Stödet kommer att användas för att anställa en Games Director samt ytterligare personal, täcka resekostnader för ansökningsprocessen, kommunikation och marknadsföring, invignings- och avslutningsceremonier, medaljceremonier, transport för deltagare och volontärer, säkerhetsåtgärder samt teknisk infrastruktur för tävlingarna.

Ökade kostnader jämfört med 2017

Kostnaderna för spelen 2031 har ökat av flera skäl:

- IIGA har förlorat sin huvudsponsor, vilket innebär ett intäktsstapp på cirka 1,4 miljoner kronor.
- Arrangörsavgiften till IIGA har tredubblats från 120 000 kr (2017) till 360 000 kr.
- Regionstyrelsens tidigare beslut om hyresbefrielse inkluderas nu i verksamhetsstödet.
- Försäkringskostnader har ökat markant.
- Generell kostnadsutveckling och ökade säkerhetskrav från internationella idrottsförbund.
- Utöver verksamhetsstödet kommer Gotlands idrottsanläggningar att behöva uppdateras, vilket sker inom befintlig budgetram.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det föreslagna verksamhetsstödet är rimligt och i linje med andra arrangörers kostnader. Gotlands starka ideella föreningsliv gör att kostnaderna hålls låga jämfört med andra värdöar.

Island Games har en stark positiv inverkan på Gotland, både ekonomiskt och socialt, genom engagemang från lokalsamhället, internationell exponering och möjligheten att inspirera unga idrottare. Därför rekommenderas att RF-SISU Gotland tilldelas det föreslagna verksamhetsstödet för att arrangera Island Games 2031.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att ärendet överlämnas till budgetberedningen och att föreslaget äskande hanteras tillsammans med övriga nämnders äskanden. Till budgetberedningen kommer regionstyrelseförvaltningen att lägga fram följande förslag till beslut:

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionfullmäktige godkänner budget för verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031 om högst 13 400 000 kr för åren 2026-2031. Medlen läggs in i resultatplanen för åren 2026-2031 enligt följande:
 - 2026 – 700 000 kr
 - 2027 – 900 000 kr
 - 2028 – 1 400 000 kr
 - 2029 – 1 800 000 kr
 - 2030 – 3 300 000 kr
 - 2031 – 5 300 000 kr
- Regionfullmäktige beslutar att tilldela regionstyrelsen budgetanslag för verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031 om 700 000 kr år 2026.

Förslag till regionstyrelsen

- Under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag ovan beslutar regionstyrelsen att år 2026 tilldela RF-SISU Gotland verksamhetsstöd om 700 000 kr för Island Games 2031.

Bedömning

Det är regionstyrelseförvaltningens bedömning att behovet av verksamhetsstöd från Region Gotland som RF-SISU Gotland har tagit fram för spelen är rimligt. Detta utifrån de parametrar som beskrivs ovan gällande vad stödet ska gå till samt vad som har drivit upp kostnaderna sedan 2017 när spelen arrangerades på Gotland senast. Sett till andra arrangörer ligger Gotland väldigt lågt i kostnad, detta tack vare den svenska modellen med ideella insatser i föreningslivet.

Som beskrivet i ärendebeskrivningen resulterade spelen 2017 drygt 33 000 internationella gästnätter, vilket genererade uppskattningsvis 33 miljoner kronor i turistekonomiska skatteeffekter. Spelen och dess genomslagskraft bedöms inte ha minskat sedan dess. Detta innebär att ett liknande utfall kan förutsättas.

I sin kalkyl har även RF-SISU Gotland gjort en indexuppräknings för att möta en eventuell kostnadsökning på grund av inflation. Övrig risk för fördyring står RF-SISU Gotland för och beviljat belopp är maximalt stöd som RF-SISU Gotland kommer att tilldelas för Island Games 2031.

Det är även regionstyrelseförvaltningens bedömning att inga större investeringar i regionala anläggningar är nödvändiga så länge befintlig anläggningspark finns kvar och planerade byggnationer, så som badhus, slutförs och regelbundet underhåll utförs.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är också, med erfarenheter från 2017, att Island Games är ett arrangemang som på många sätt samlar det gotländska samhället när det arrangeras på ön. Detta sker genom gotlänningars medverkan som idrottare, funktionärer och volontärer. Att få uppleva internationella tävlingar på hemmaplan kan också vara viktigt för barn och ungdomar över hela ön, som får något att både se fram emot och sträva efter. På det stora hela är det regionstyrelseförvaltningens bedömning att tilldela RF-SISU Gotland ett verksamhetsstöd för genomförandet av Island Games.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att verksamhetsstöd till RF-SISU Gotland för genomförande av Island Games 2031 ligger inom ramen för kommunalt stöd. Detta baserat på att RF-SISU Gotland tidigare har erhållit verksamhetsstöd för genomförandet av sin verksamhet och att detta är lämpligast sätt att bidra till genomförandet av Island Games 2031.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att arrangemanget kommer att bidra med en omfattande turistekonomisk effekt tack vare tiotusentals internationella gästnätter, vilket generar intäkter till det gotländska samhället och till viss del även till Region Gotland. Detta in sin tur motiverar ett verksamhetsstöd till RF-SISU Gotland, som även inte kommer att påverka ett enskilt räkenskapsår med hela stödet då det periodiseras ut över sex år.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ett internationellt arrangemang av Island Games storlek är viktigt för att ge gotländska barn och ungdomar dels en upplevelse av internationell idrott på hemmaplan, men även något att sikta på att delta i inom sin idrott. För gotländska barn och ungdomar inom idrottsrörelsen kan Island Games vara ett första internationellt utbyte vilket kan vara väldigt betydelsefullt för en fortsatt idrottslig satsning och utveckling. För de barn och unga som inte deltar aktivt i idrotten är det även ett tillfälle att knyta internationella kontakter genom att vara volontär eller funktionär under spelen. Ett viktigt arrangemang för framåtandan och utblicken för barn och unga, oavsett vilken del av spelen man väljer att delta i.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att både män och kvinnor deltar i spelen, i samma idrotter med samma förutsättningar. Normalt sätt brukar deltagarna vara jämt fördelade mellan kvinnor och män.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att spelen kommer att genomföras mestadels i Visby. Närhetsprincipen är viktigt för att skapa ett sammanhållet spel. Undantaget kommer att vara vissa matcher i fotbollsturneringen som kommer att hållas utanför Visby.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att ett sammanhållet spel så som beskrivs i punkten ovan kommer att minska klimatpåverkan på plats i och med att behovet av transporter kommer att minska. Tidigare spel av har haft ett ökat fokus på hållbarhet även inom konsumtionen på plats. Där finns många goda exempel både genom Almedalsveckan och Medeltidsveckan där Region Gotland utgår från att arrangörerna till Island Games hämtar inspiration. Sen är transporterna till ön en påverkan. Där kommer de utländska deltagarna mest att ankomma via mestadels flyg, men även till viss del färja. Det innebär en viss klimatpåverkan även om det inte är arrangerande land som styr över färdmedel för ankommande deltagare. Desto större anledning att se över transportbehov och konsumtion på ön ut ett hållbarhetsperspektiv.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-03-26

Bilaga 1. RF-SISU Gotlands ansökan om verksamhetsstöd för Island Games 2031